

Valsts vides
dienests

Notekūdeņu atbilstoša attīrīšana pirms novadīšanas vidē kā priekšnosacījums ilgtspējīgai ūdens resursu saglabāšanai

Laura Anteina

Valsts vides dienesta ģenerāldirektora vietniece stratēģiskās attīstības un kontroles jautājumos

Punktveida

Tiešs – ja notekūdeņi no caurules vai pa grāvi ieplūst upē vai ezerā

Ūdens piesārņojuma veidi

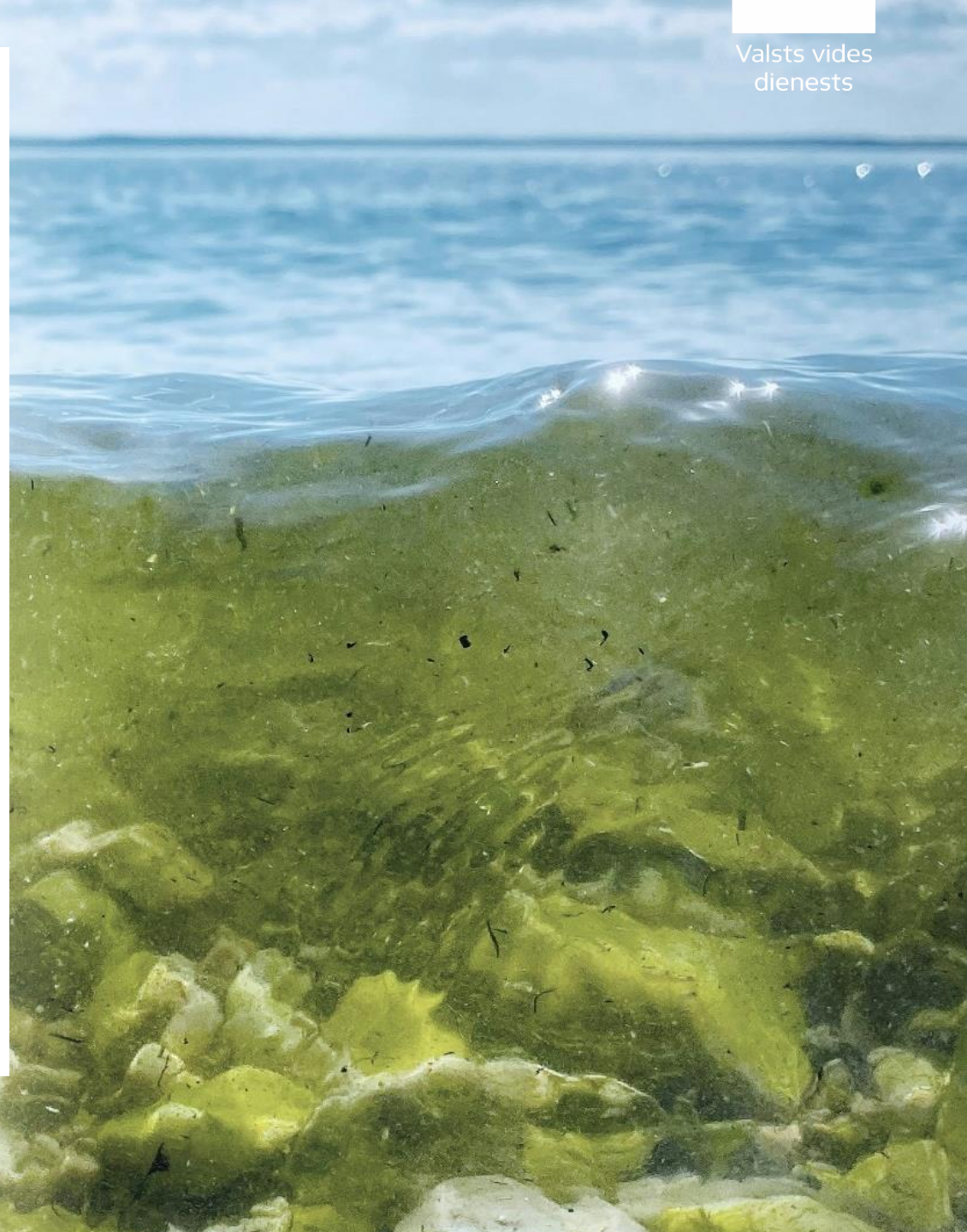
Difūzie

Netiešs – ja piesārņots gaiss saskaras ar ūdeni vai arī tiek izskaloti pesticīdi no lauksaimnieciski izmantojamās zemes

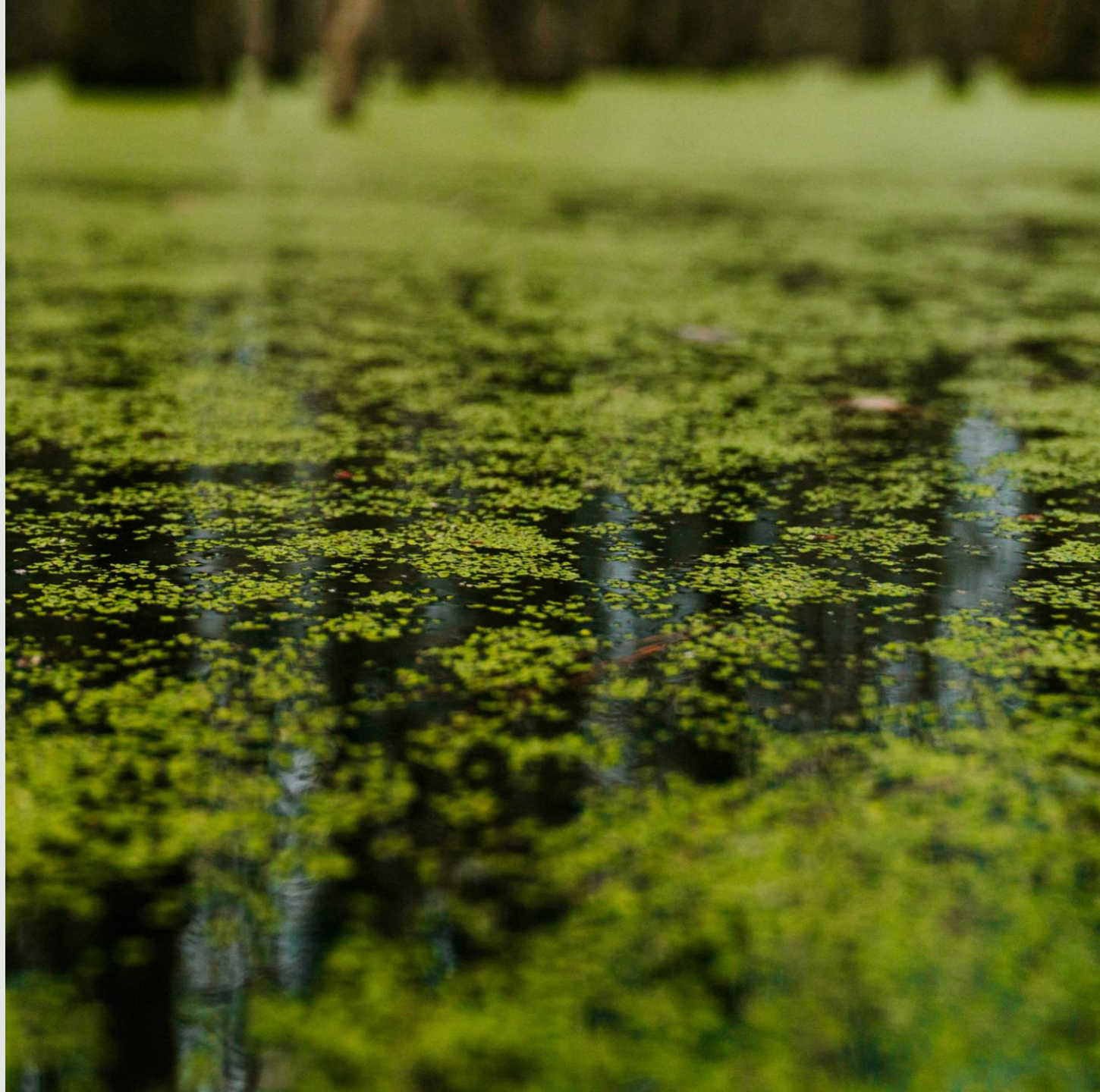

Neattīrīti notekūdeņi ietekmē:

- dzeramā un sadzīvē lietojamā ūdens kvalitāti
- pasliktina peldvietu kvalitāti un rekreācijas iespējas
- sekmē ūdenstilpju aizaugšanu (eutrofikāciju)
- samazina ūdens caurredzamību un pasliktina citus ūdens ķīmiski – fizikālus parametrus
- iznīcina / ietekmē ūdenstilpēs esošās sugas, samazinot bioloģisko daudzveidību
- nonākot Baltijas jūrā, ietekmē tās ūdens kvalitāti

7% no Latvijas
upēm un ezeriem
ir būtiski ietekmēti
no notekūdeņu
piesārņojuma

Visvairāk virszemes ūdeņu
iedalīti vidējā ekoloģijas
kvalitātes klasē,

labā ūdens kvalitāte tikai

~31%

upju un ezeru

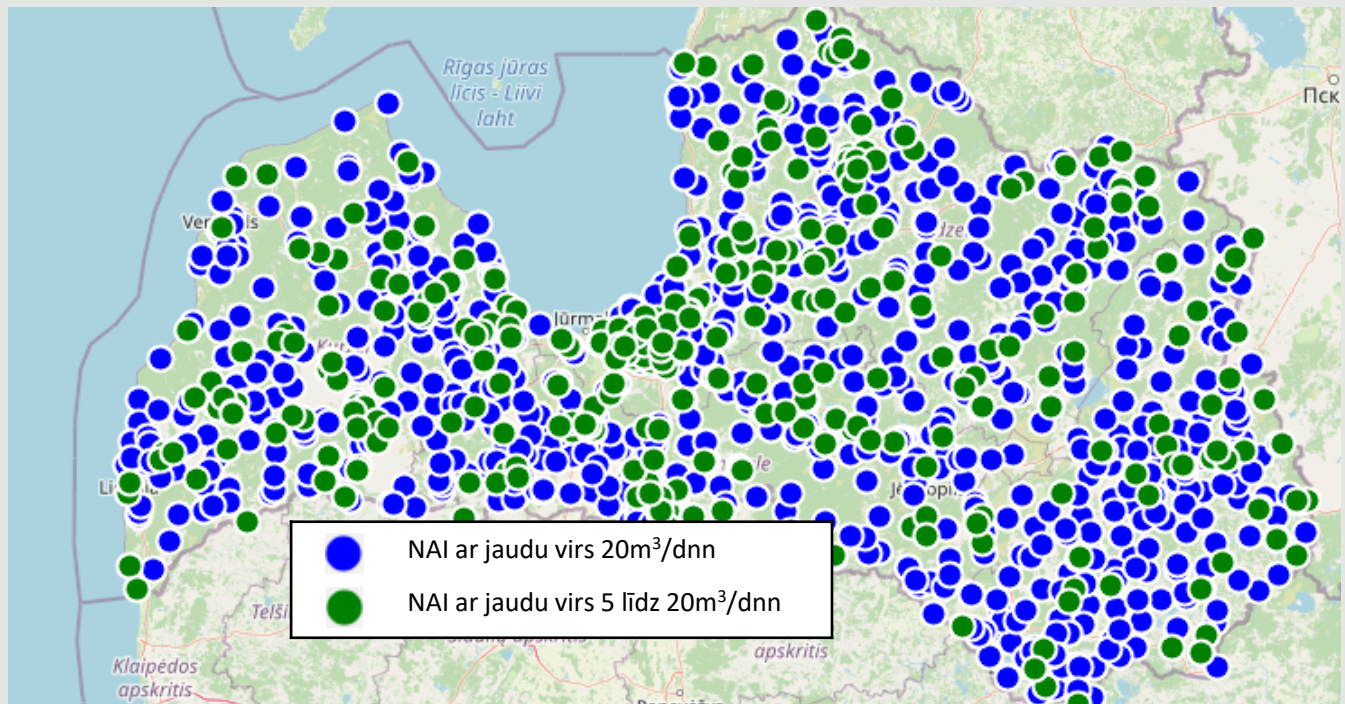

Notekūdeņu apsaimniekošanas uzraudzība Latvijā

Valsts vides dienesta kompetence

Valsts vides dienests izdod piesārņojošas darbības atļaujas un kontrolē notekūdeņu attīrīšanas iekārtas, kas notekūdeņus novada vidē ar jaudu virs $5 \text{ m}^3/\text{diennakti}$

Valsts vides dienests uzrauga **~1300** notekūdeņu attīrīšanas iekārtas

Mazas NAI skaits ar jaudu no 5 līdz $20 \text{ m}^3/\text{dnn}$

406

Vidējas NAI skaits ar jaudu virs $20 \text{ m}^3/\text{dnn}$

888

Notekūdeņi ir ūdeņi, kas cilvēka darbības dēļ mainījuši savas sākotnējās fizikālās, ķīmiskās vai bioloģiskās īpašības

Ražošanas notekūdeņi

- radušies uzņēmējdarbības vai ražošanas vietās un nav pieskaitāmi sadzīves vai nokrišņu notekūdeņiem
- mainīgs sastāvs un dažkārt pat atšķirīgs vienas ražošanas nozares ietvaros

Valsts vides dienesta

Mērķis: Notekūdeņu atbilstoša attīrīšana pirms novadīšanas vidē

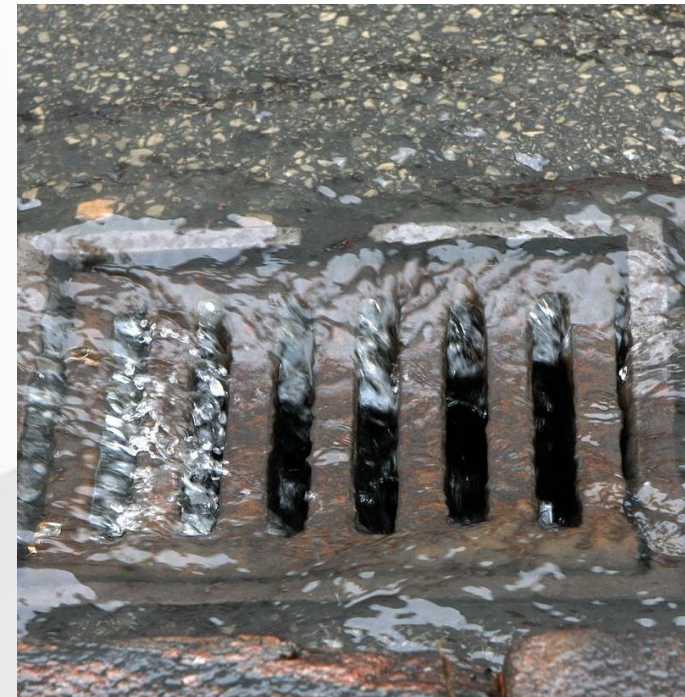
Uzdevums: Panākt ražošanas notekūdeņu priekšattīrīšanas atbilstību

Rezultatīvais plāns

Ražošanas uzņēmumos tiek veikta notekūdeņu priekšattīrīšana (% no uzņēmumiem, uz kuriem attiecināms)

2022.g.	2023.g.	2024.g.	2025.g.	2026.g.	2027.g.
70%	75%	80%	85%	90%	98%

Lietus notekūdeņi

Ūdeņi, kas veidojas no atmosfēras nokrišņiem, tiem notekot no ēku jumtiem, ielām un citām virsmām ar pilnīgu vai daļēju virsmas segumu

Tiek uzskatīts, ka lietus notekūdeņu daudzums ir 1/4 daļa no sadzīves notekūdeņu daudzuma

Negaisa nokrišņu notekūdeņu daudzums daudzkārt var pārsniegt sadzīves notekūdeņu daudzumu

VSIA «Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs» informācija par lietusgāžu biežumu reģionos

	Rīga	Liepāja	Krāslava	Rēzekne	Tukums	Cēsis	Jelgava	Daugavpils	Ventspils	Saldus
Gada vidējo stipro lietusgāžu statistika pēc ilggadīgu pētījumu rezultātiem										
Stirpo l/gāžu skaits	9	12	6	11	6	5	7	7	6	9
Ļoti stipro l/gāžu skaits	1	3	1	3	1	1	1	1	0	3
Bīstami stipro l/gāžu skaits	1	1	1	1	1	1	1	0	0	1

Stirpās lietusgāzes – 10,0-19,9 mm 3 stundās; Ļoti stiprās – 20,0-29.9 mm 3 stundās; Bīstamās jeb ekstremālas – ≥ 30 mm 3 stundās

Sadzīves notekūdeņi radušies

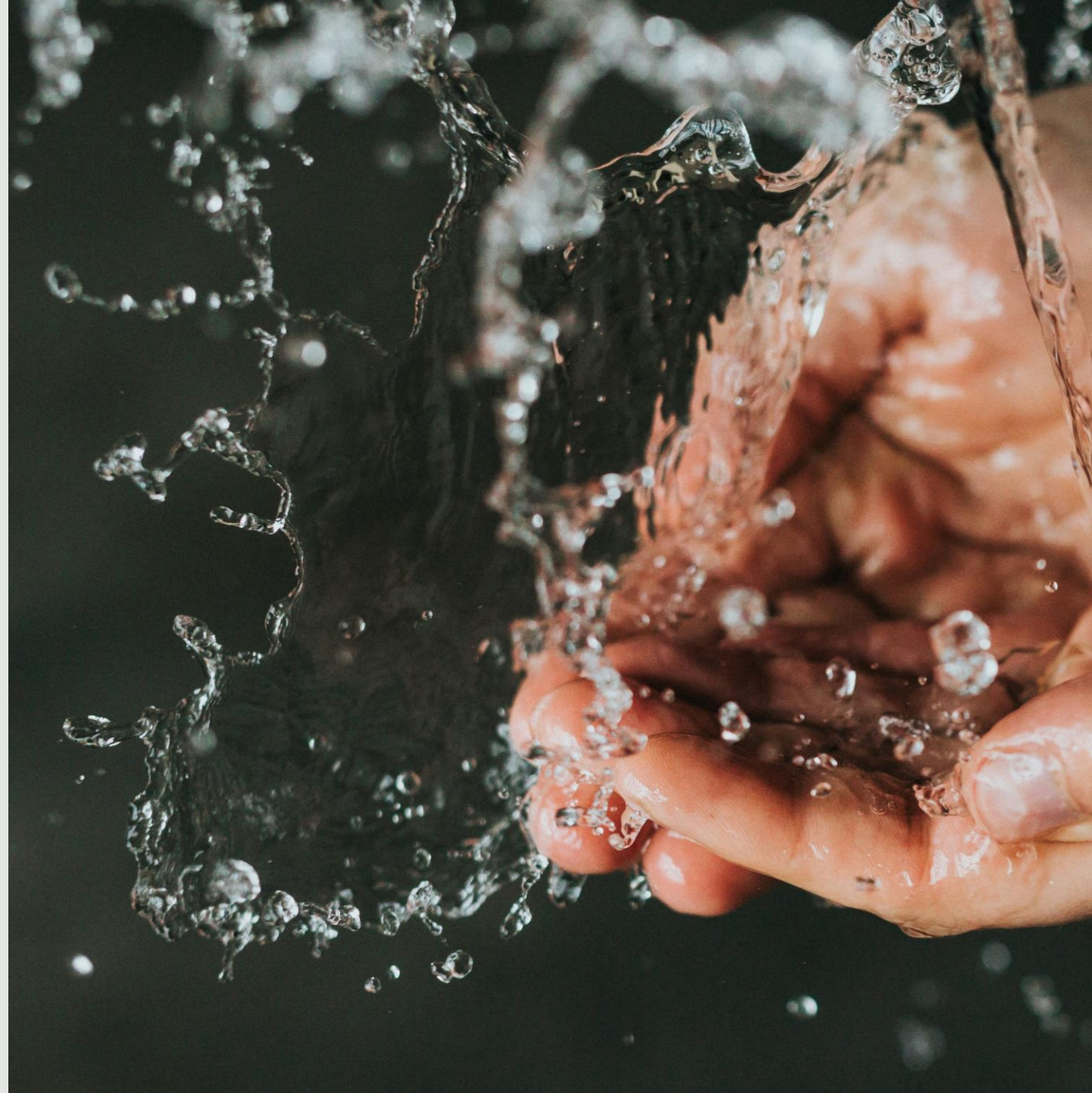
publiskās un dzīvojamās ēkās un sabiedrisko pakalpojumu sniegšanas vietās dažādu fizioloģisko, higiēnas un sadzīves darbību dēļ

- sarežģīts, ļoti atšķaidīts ūdens šķīdums, kura sastāvā vairāk par 99% ir ūdens, bet atlikušo daļu veido organiskas un neorganiskas vielas suspendētā vai izšķīdušā stāvoklī
- to daudzums uz vienu iedzīvotāju dienā svārstās robežās no 280 litriem nelielās apdzīvotās vietās līdz 900 litriem lielās rūpnieciskās pilsētās

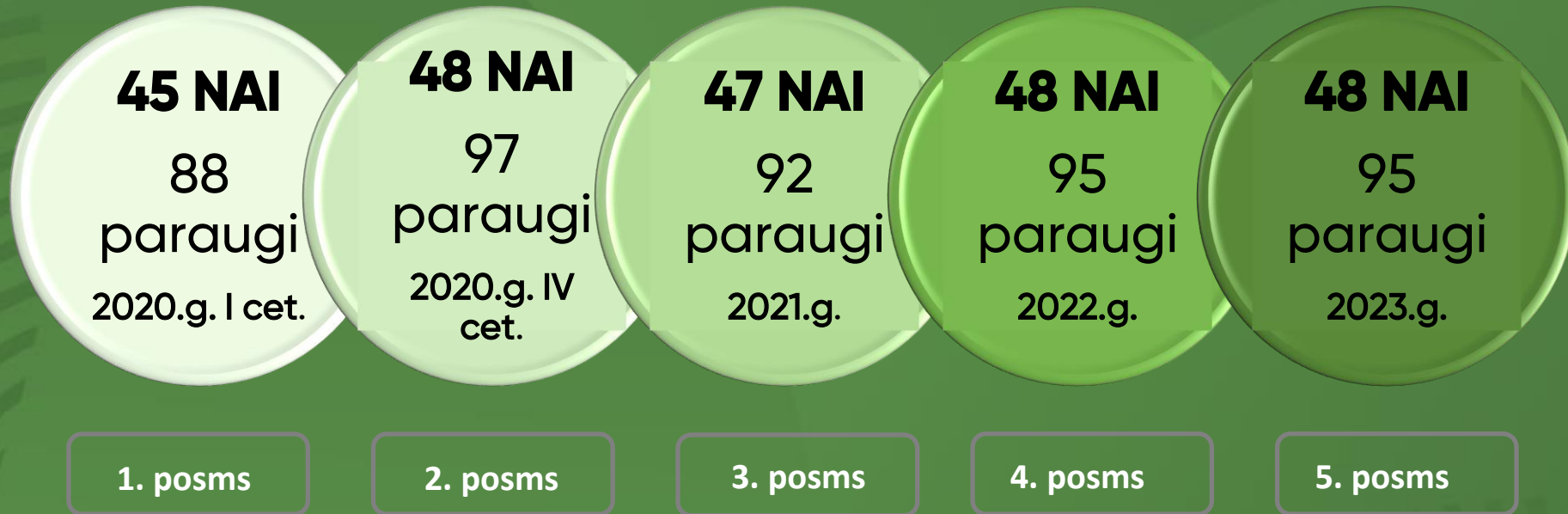
Komunālie

notekūdeņi

jeb
apdzīvotu vietu notekūdeņi ir
sadzīves notekūdeņu un
ražošanas notekūdeņu
sajaukums ar vai bez nokrišņu
ūdeņu piejaukumu, kas nonāk
kopējā kanalizācijas sistēmā

Kopš 2020. gada sākuma valsts testēšana veikta 236 NAI (467 paraugi)

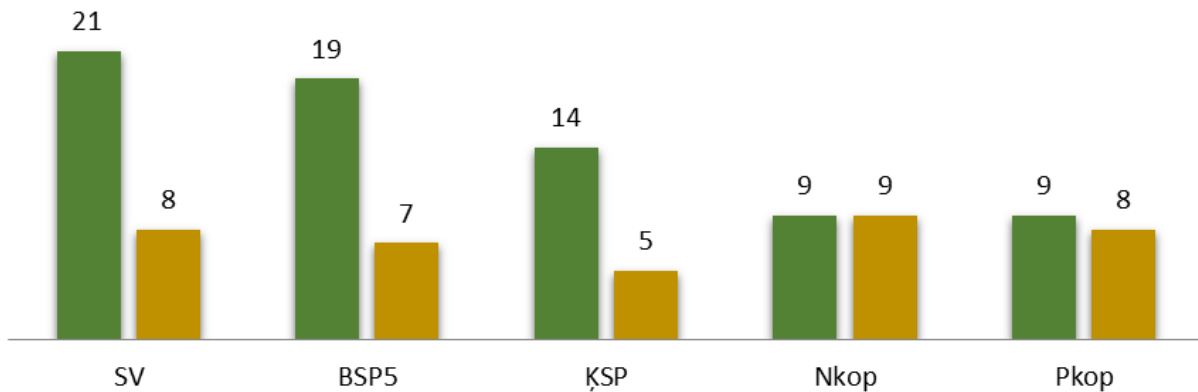

2022. un 2023. gadā veiktie valsts testēšanas rezultāti

Monitoringā konstatēto neatbilstību skaits

(pa piesārņojošajām vielām)

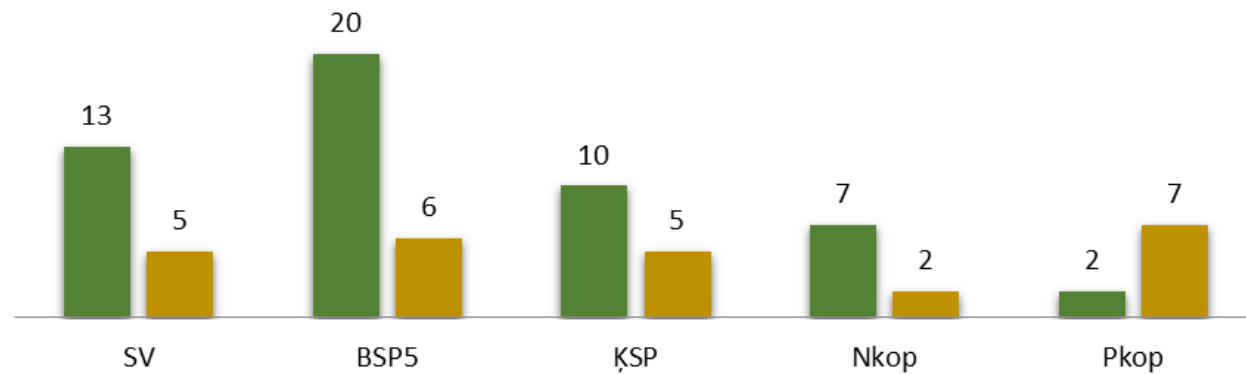
■ Valsts testēšanas rezultāti ■ Operatora monitorings

Monitoringā konstatēto neatbilstību skaits

(pa piesārņojošajām vielām)

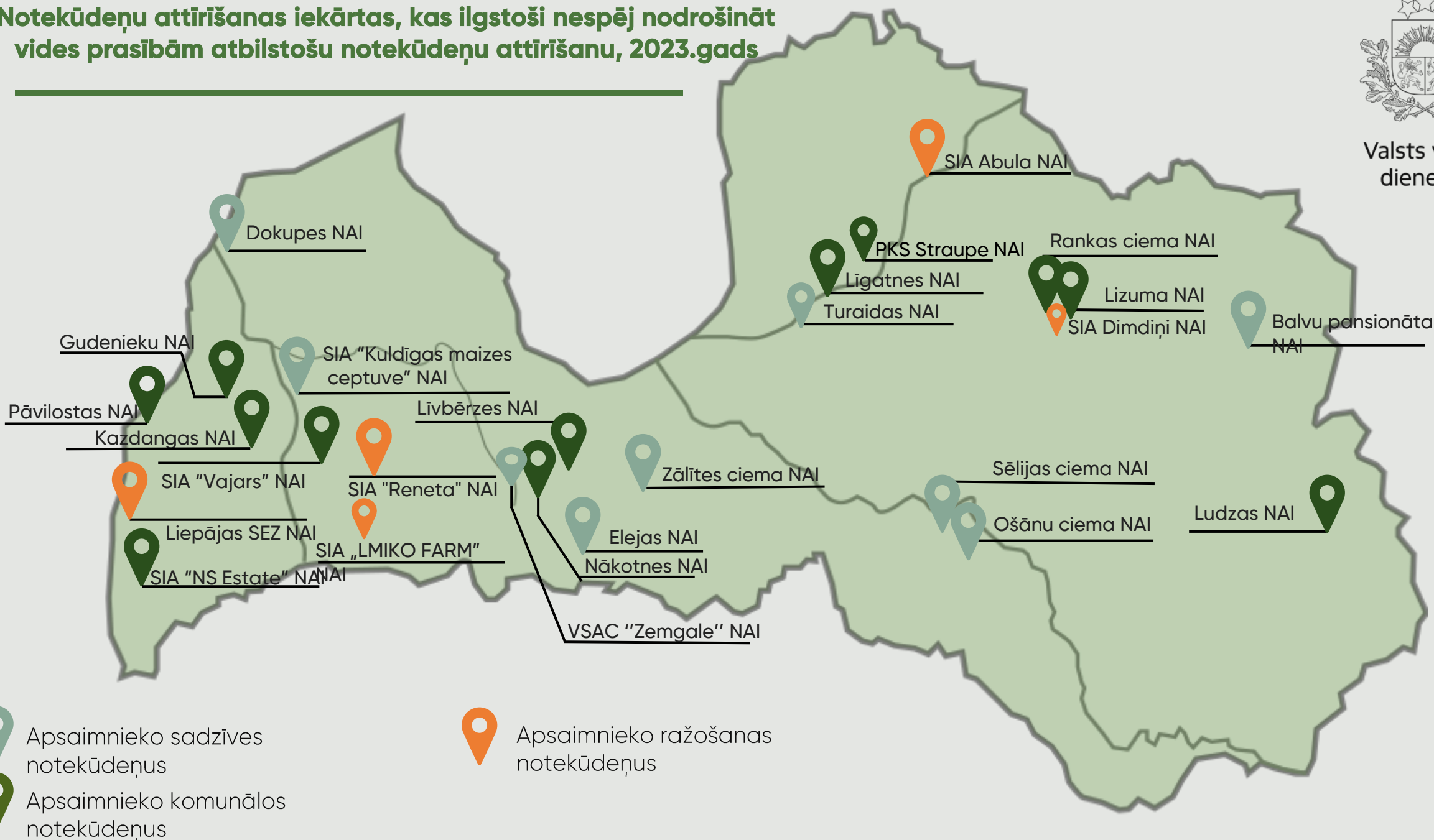
■ Valsts testēšanas rezultāti ■ Operatora monitorings

Notekūdeņu attīrīšanas iekārtas, kas ilgstoši nespēj nodrošināt vides prasībām atbilstošu notekūdeņu attīrīšanu, 2023.gads

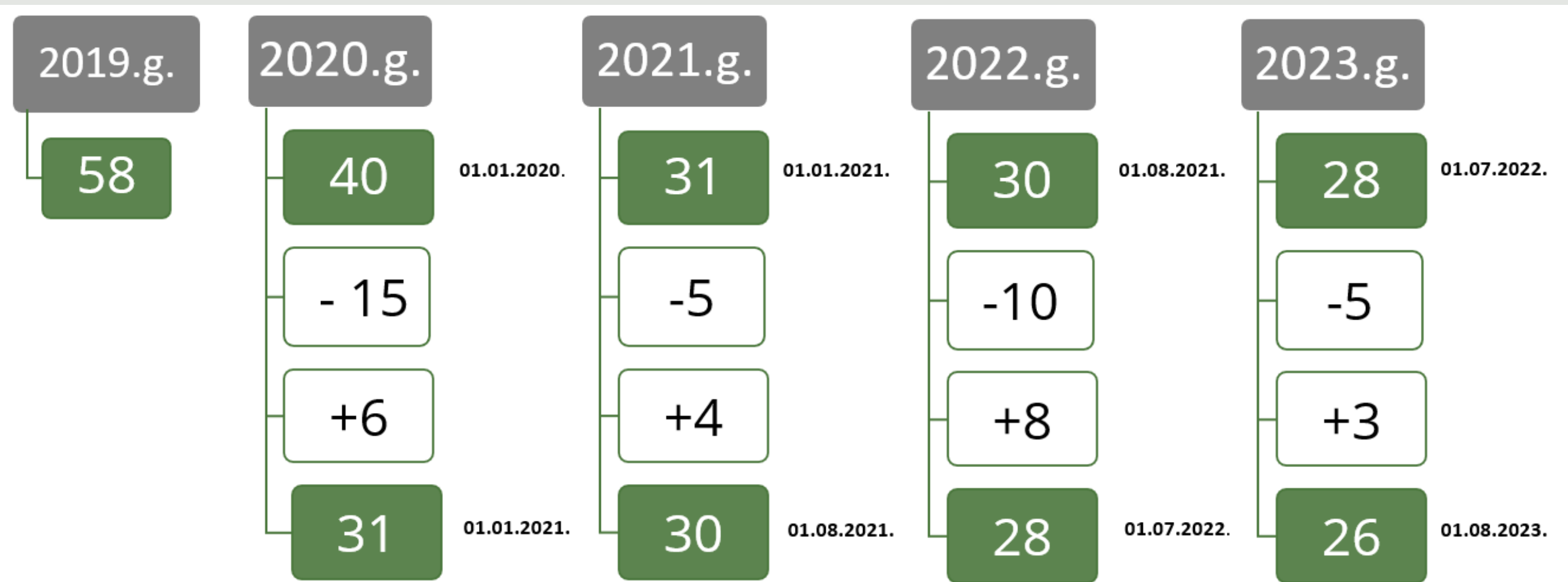
Valsts vides dienests

ProblēmNAI, kas ilgstoši nespēj nodrošināt vides prasībām atbilstošu notekūdeņu attīrīšanu, skaita dinamika 2019. – 2023.gadā

SIA «Ceplīši A.S»
(lopkautuve
Lēdurgas pagasts,
Siguldas novadā)

Uzņēmums ilgstoši (no
2019.gada) piesārņoja vidi ar
neattīritiem ražošanas
notekūdeņiem, kas saturēja
lielu dzīvnieku asiņu
piejaukumu

SIA «Preiļu siers»
(Preiļi)

Netika ievērots NAI tehnoloģiskais process notekūdeņi netika novadīti uz biodīķi un tālāk uz izplūdes vietu Preiļupē, bet novadīti upē pa NAI avārijas izplūdi

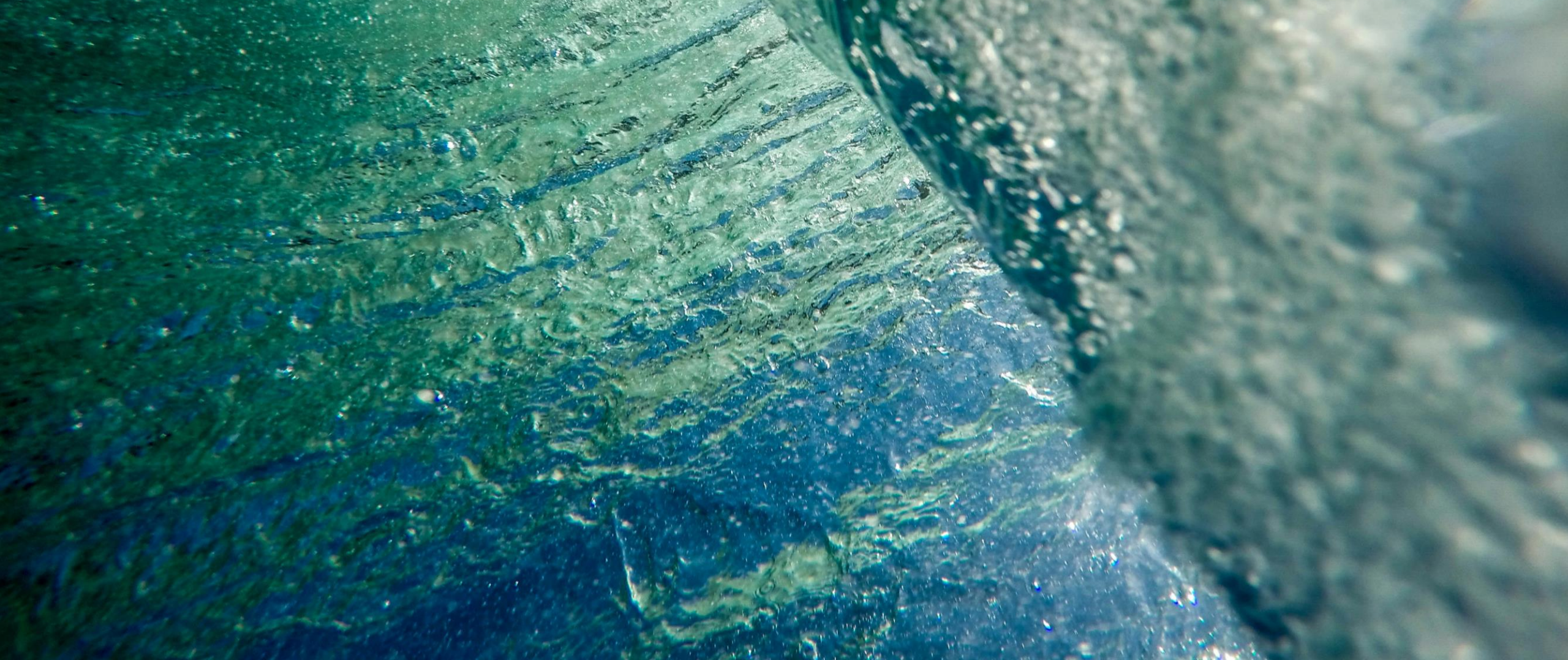

SIA «BABĪTES SILTUMS»

(Piņķi, Babītes
pagasts, Mārupes
novads)

NAI izplūdē ievērojami tika
pārsniegtas noteiktās
piesārņojošo vielu
koncentrācijas (BSP5 un ĶSP)

 PALDIES!